

תת"ע 11105/07/16 - מדינת ישראל נגד עופר שמו

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 11105-07-16 מדינת ישראל נ' שמו
תיק חיצוני: 90505797374

בפני	השופט אבישי קאופמן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	עופר שמו

החלטה

בתיק זה בפניי בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, אשר הנאשם מתנגד לה.

העבירה המיוחסת לנאשם הינה של נהיגה במהירות שמעל למותר במקום. העבירה הונצחה באמצעות מצלמת "א'3". בדיון שהתקיים בתיק ביום 4.4 בפני כב' השופטת פרסון התקיימה הקראה בתיק. הסנגור **כפר** בשם הנאשם "בכל עובדות כתב האישום" לרבות נהיגה ברכב והבעלות עליו.

לאחר הכפירה הודיעה ב"כ המאשימה כי בתיק קיימות תעודות עובד ציבור כמפורט בכתב האישום "אין לי מה להוסיף". בהתאם להחלטת כב' השופטת פרסון, ולפי הנחיית סגן הנשיא, הועבר התיק לטיפול.

יצוין, כי בכתב האישום נרשם כדלקמן:

ראיות התביעה:	תעודות עבוד ציבור	צילום אישור תו תקן	תעודת כיוול תקופתית
מספר סרט/עבירה 2428	מספר תמונה 1		

יום למחרת הדיון, בתאריך 5.4, הגישה המאשימה בקשה לתיקון כתב האישום וביקשה לצרף תע"צ בדבר הבעלות ברכב.

לאחר מספר דחיות נדונה הבקשה בדיון שנערך בפניי ביום 27.6. באי-כוח הצדדים טענו לשאלת תיקון כתב האישום ובהמשך השלימו טיעוניהם בכתב.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, החלטתי לקבל את הבקשה ולהתיר את תיקון כתב האישום.

אין חולק כי במקרה דנן, אכן לא החזיקה המאשימה בתע"צ הבעלות במועד הגשת כתב האישום, וכי זה הופק רק אחרי שהנאשם הודיע כי הוא כופר בבעלות על הרכב. לאחר שקלתי את טענות הצדדים, מצאתי כי אין פגם בדרך פעולה זו.

שאלת הבעלות ברכב היא אמנם יסוד שיש להוכיחו, אולם היא אינה חלק מיסודות העבירה. אדם יכול לבצע עבירה של נהיגה במהירות גבוהה מהמותר גם ברכב שאינו בבעלותו, ומובן כי עצם הבעלות ברכב כשלעצמה אינה עבירה.

שאלת הבעלות ברכב רלוונטית רק מרגע שאדם מכחיש את דבר נהיגתו בו במועד העבירה המיוחסת לו, והתביעה מבקשת להסתמך על **חזקת הבעלות** הקבועה בפקודת התעבורה. סבורני, כי אין כל פסול בכך שלאחר שאדם כופר באשמה נגדו, תבקש המאשימה לתקן את כתב האישום ולהביא ראייה המוכיחה את התקיימותה של חזקת הבעלות.

חזקת הבעלות הינה כלי ראייתי המעביר את נטל הראייה לנאשם, במרבית המקרים היא אינה עולה כלל לדיון, ואין צורך בהוכחתה. יש לזכור כי המדובר בכמות אדירה של תיקים מסוג זה המוגשים לבית המשפט. כמות המגיעה **לעשרות אלפים** בשנה. אינני סבור כי יש מקום להכביד על רשויות התביעה, וכפועל יוצא מכך, על האינטרס הציבורי, בדרישה ביורוקרטית של הגשת ראייה לעניין שכמעט לעולם אינו שנוי במחלוקת.

אינני רואה כל פגם, או קיפוח של הגנת נאשם אם יתאפשר למאשימה להגיש את התעודה הנדרשת **לאחר** שנאשם כופר בבעלות ברכב.

יוזכר כי, ההלכה הבסיסית מפורסמת וידועה לכל וקובעת כי ניתן לתקן את כתב האישום על דרך הגשת ראיות או אף שינוי סעיפי אישום, גם בשלב מאוחר, ולעתים ובלבד שאין הדבר מקפח את הגנת הנאשם, וניתנה לו הזדמנות נאותה להתגונן.

אינני מקבל את טענות סנגור כי במקרה זה מדובר בתיקון המקפח את הגנת הנאשם "וגורם לה לקרוס" כהגדרתו. מובן כי כל תיקון שאיננו טכני בא במטרה לחזק את ראיות התביעה ומכוח זאת, בא באופן טבעי לשנות לרעה את מצב הנאשם ולפגוע בהגנת הנאשם. השאלה היא **האם מדובר בפגיעה לא הוגנת** אשר אינה נותנת לנאשם **אפשרות ראויה להתגונן**. השיקול שיש לבחון אינו האם מצבו של הנאשם יורע כתוצאה מהתיקון, אלא האם מצבו של הנאשם הורע כתוצאה מהמחדל והתיקון המאוחר.

ככל שמצבו של הנאשם לולא אותה טעות או מחדל ראשוני יהיה דומה למצבו לאחר התיקון, הרי אין מדובר בפגיעה בהגנתו. התיקון הינו פסול רק כאשר כתוצאה מאותו מחדל נמנעה מהנאשם הזדמנות להוכיח את הגנתו למשל בדרך של ויתור על מסמך או עד שיכול היה להשיג ואינו יכול לעשות זאת עוד בשלב המאוחר.

במקרה דנן מצבו של הנאשם כיום, אם אתיר את התיקון, אינו שונה ממצבו לו הייתה מצורפת התעודה מראש, ואין טענה בפיו כי מצבו השתנה לרעה, עקב אי צירוף התעודה מראש. כך למשל בע"פ 10179/01 מוחמד ג'בארין שם דובר באישום ברצח לא הובאה ראיה לעיון ההגנה במועד. בית המשפט העליון קבע כי:

"אכן, חובה היתה על המדינה להביא את הדברים לידיעת ההגנה עוד בסיבוב הראשון ואולם אף אם הדבר היה נעשה לא היה בכך כדי לפתוח בפני הנאשמים דרך התגוננות אפקטיבית אחרת."

לו היה מראה הנאשם שצירוף הראייה לכתב האישום היה מאפשר לו דרך התגוננות אפקטיבית אחרת, אשר חסומה בפניו כיום, אפשר ואכן היה מקום לקבוע כי מדובר בתיקון פסול המקפח את הגנתו.

אינני מתעלם מפסק הדין בע"פ 3583/94 **בעניין גיל לעדן**, אשר ב"כ הצדדים הופנו אליו בדיון על ידי. עם זאת, סבורני כי אין האמור שם חל על המקרה דנן.

ראשית, הדיון שבפני בית המשפט העליון בעניין לעדן הייתה בערעור של הנאשם, אשר זוכה בערכאות קודמות, על אי פסיקת הוצאות לטובתו. בית המשפט העליון לא דן למעשה כלל בסוגיית תיקון כתב האישום, הגם שהתייחס לצורך באיסוף כל החומר בידי התביעה בטרם הגשת האישום. שנית, עיון בפסק הדין של הערכאה הדיונית בפרשה זו מגלה כי בית המשפט התיר את תיקון כתב האישום וצירוף הראייה וזאת במהלך שמיעת הראיות. למאשימה ניתנו מספר הזדמנויות להציג את המסמכים הדרושים, ורק משכשלה לעשות כן במשך שתי ישיבות נוספות החליט לזכות את הנאשם.

עוד יש לזכור כי החלטת בית המשפט העליון בעניין לעדן התייחסה לדרישות סעיף 27א לפקודת התעבורה ולתקנות התעבורה (הגשת צילומים לבית המשפט), אשר קובעים הוראות מפורשות בדבר המסמכים שיש לצרף ולהגיש לשם הוכחת מדידת מהירות באמצעות מצלמה אוטומטית. תעודת עובד הציבור בדבר הבעלות אינה חלק מהמסמכים שקבע המחוקק בסעיפים הנ"ל.

אף בחינת הסוגייה לגופה מגלה לדעתי, כי יש לקבוע דין שונה לתעודה זו לעומת המסמכים האחרים. בלא תעודה בדבר תקינות המצלמה, או כל מכשיר מדידה אחר, אין בידי מי מהצדדים ידיעה האמנם מדובר במדידה נכונה של אותו מכשיר, וקיימת מחלוקת כנה סביב שאלה זו. לא כך הם הדברים במקרה זה. לנאשם ידיעה טובה האם הרכב הרלוונטי מצוי בבעלותו, ודרישתו כי הדבר יוכח באמצעות תעודה, היא נסיון להיתלות בעניין טכני-פורמלי, ולא עמידה כנה על זכויותיו.

בהקשר הדומה לסוגייה שבפניי כבר קבע בית המשפט העליון כי ניתן לתקן את כתב האישום באיחור ולצרף תעודת עובד ציבור הדרושה להרשעתו של נאשם, וציין כי:

"המגמה הברורה בפסקי הדין של בית-משפט זה היא למנוע עיוות דין, העלול להיגרם בין לנאשם ובין לאינטרס הציבורי, העלול להיפגע מזיכויו של עבריין עקב משגה של התובע"

ע"פ 951/80 **יצחק קניר**.

בפסק דין זה הפנה בית המשפט העליון לפסק דינו הקודם בע"פ 1/48 סילוטר ולדבריו הצוריים של הנשיא דאז זמורה לפיהם:

"הפרוצידורה הפלילית על דיניה מכילה לטובת הנאשם תריס בפני עיוות-דין. רוצים לתת לנאשם את מלוא ההגנה ההוגנת. אבל אסור לסלף את הרעיון הבריא הזה על-ידי הפרזה בפורמליות. פרוצידורה פלילית טובה צריכה בוודאי לתת לנאשם את מלוא ההגנה, כדי למנוע עיוות-דין, אבל הדיון הפלילי אינו צריך לקבל צורת משחק אשקוקי שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק. תפקיד הדיון הפלילי - להוציא כאור משפט. מוטב אמנם שעשרה רשעים יצאו זכאים משצדיק אחד יצא חייב, אבל במה דברים אמורים? - כשהשאלה היא הוכחת האשמה, ולא כשהכתוב מדבר על ליקויים טכניים בכתב-ההאשמה וכדומה".

במקרה דנן, כל נסיונו של הנאשם הוא להיאחז בליקוי לכאורה שנפל בכתב האישום ולא בשאלה אמיתית שבמחלוקת בין הצדדים. הנאשם שבפניו יודע היטב האם הרכב שנזכר בכתב האישום הינו בבעלותו, והוא אינו זקוק לעיון בתעודה כלשהי על מנת לגלות זאת. התעקשותו שלא לאפשר הגשת התעודה לעיוני היא התעקשות בעניין טכני ונסיון להפוך את ההליך ל"משחק אשקוקי" בין הצדדים שבו טעות טכנית תכריע את התוצאה.

כפי שקבע בית המשפט העליון, אין לכך הצדקה ואין לשתף פעולה עם נסיון מסוג זה.

אכן, מן הראוי היה כי ב"כ המאשימה הייתה מבקשת לתקן את כתב האישום ולצרף את התעודה הדרושה מיד במעמד הדיון, אולם משעשתה כן למחרת היום, הרי פעלה במהירות הראויה, ואינני סבור כי איחור זה מצדיק דחיית בקשתה.

המאשימה הסבירה בבקשתה כי "בשגגה לא תיקנה ב"כ המאשימה את כתב האישום וביקשה להוסיף את התע"צ" במעמד הדיון. המאשימה לא טענה כי התע"צ לא צורפה מראש לכתב האישום בשגגה, ובניגוד לדברי הסנגור אינני רואה כל נסיון מצידה להטעות את בית המשפט.

לאור כל האמור לעיל, לאחר שמצאתי כי אין ליקוי בדרך פעולתה של המאשימה, כי אין פגיעה בהגנה אפשרית לנאשם, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אני מתיר כאמור את תיקון כתב האישום. אם טרם הועמדה התעודה לעיון הסנגור, תדאג המאשימה לעשות זאת בהקדם.

התיק נקבע למתן תשובה סופית ומלאה לכתב האישום, בנוכחות הנאשם, בפניי ליום 19.10 בשעה 11.

ב"כ הצדדים ינצלו את הארכה עד המועד הנ"ל בנסיון להגיע להסכמה ואם תושג הסכמה כאמור, ניתן להגישה לאישורי בכתב, בלא צורך בדיון.

ניתנה היום, י"ח אב תשע"ז, 10 אוגוסט 2017.

